

Πρὸς Κορινθίους Β

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Τιμόθεος¹ ὁ **1**
 ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὓσῃ ἐν Κορίνθῳ,² σὺν τοῖς ἁγίοις
 πᾶσιν τοῖς οὓσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ·³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ **2**
 πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. Εὐλογητὸς⁴ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ **3**
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν⁵ καὶ θεὸς
 πάσης παρακλήσεως,⁶ ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς **4**
 τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς
 παρακλήσεως⁶ ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Ὅτι καθὼς **5**
 περισσεύει τὰ παθήματα⁷ τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ
 περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις⁶ ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα,⁸ ὑπὲρ τῆς **6**
 ὑμῶν παρακλήσεως⁶ καὶ σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης⁹ ἐν ὑπομονῇ τῶν
 αὐτῶν παθημάτων⁷ ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία¹⁰
 ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως⁶ καὶ
 σωτηρίας· εἰδότες ὅτι ὥσπερ κοινωνοί¹¹ ἐστε τῶν παθημάτων,⁷ οὕτως **7**
 καὶ τῆς παρακλήσεως.⁶ Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν,¹² ἀδελφοί, ὑπὲρ **8**
 τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ,¹³ ὅτι καθ’
 ὑπερβολὴν¹⁴ ἐβαρῆθημεν¹⁵ ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι¹⁶ ἡμᾶς

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ³ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁴ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ⁵ οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity.
⁶ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁷ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁸ θλίβω, press, oppress. ⁹ ἐνεργέω, work, effect. ¹⁰ βέβαιος, firm,
 secure. ¹¹ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹² ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹³ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁴ ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ¹⁵ βαρέω,
 burden, weigh down. ¹⁶ ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource.

καὶ τοῦ ζῆν. Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα¹ τοῦ θανάτου 9
 ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ
 ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου² θανάτου ἐρρύσατο³ ἡμᾶς καὶ 10
 ῥύεται,³ εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,³ συννυπουργούντων⁴ καὶ 11
 ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει,⁵ ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
 χάρισμα⁶ διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν.

Ἡ γὰρ καύχησις⁷ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον⁸ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, 12
 ὅτι ἐν ἀπλότητι⁹ καὶ εἰλικρινείᾳ¹⁰ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ¹¹ ἀλλ' ἐν
 χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν¹² ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως¹³ δὲ πρὸς
 ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ 13
 ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· καθὼς καὶ 14
 ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα¹⁴ ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ¹⁵ καὶ
 ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει¹⁶ ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον,¹⁷ ἵνα 15
 δευτέραν χάριν ἔχητε· καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν,¹⁸ καὶ 16
 πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας¹⁸ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν
 προπεμφθῆναι¹⁹ εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο οὖν βουλευόμενος,²⁰ μήτι²¹ 17

¹ ἀπόκριμα, τος, τό, sentence, decision. ² τηλικούτος, so great, so large. ³ ῥύομαι, rescue, save. ⁴ συννυπουργέω, join in helping, help together. ⁵ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁶ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ⁷ καύχισις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ⁸ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁹ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹⁰ εἰλικρίνεια, ας, ἡ, sincerity, purity of motive. ¹¹ σαρκικός, fleshly, carnal. ¹² ἀναστρέφω, return, live. ¹³ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁴ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹⁵ καθάπερ, even as, just as. ¹⁶ πεποιθήσις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹⁷ πρότερον, formerly, before. ¹⁸ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁹ προπέμπω, send before, send forth. ²⁰ βουλεύω, deliberate, take counsel. ²¹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer.

ἀρα¹ τῇ ἐλαφρίᾳ² ἐχρησάμην;³ Ἡ ἄ βουλευομαι,⁴ κατὰ σάρκα
 βουλευομαι,⁴ ἵνα ἡ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, ναὶ καὶ τὸ Οὐ, οὐ; Πιστὸς δὲ ὁ 18
 θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ οὐ. Ὁ γὰρ τοῦ 19
 θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ
 Σιλουανοῦ⁵ καὶ Τιμοθέου,⁶ οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ
 γέγονεν. Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ 20
 Ἀμήν, τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν⁷ ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς 21
 χριστόν, καὶ χρίσας⁸ ἡμᾶς, θεός: ὁ καὶ σφραγισάμενος⁹ ἡμᾶς, καὶ δοὺς 22
 τὸν ἀρραβῶνα¹⁰ τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι 23
 φειδόμενος¹¹ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.¹² Οὐχ ὅτι κυριεύομεν¹³ 24
 ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί¹⁴ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν: τῇ γὰρ
 πίστει ἐστήκατε.

Ἐκρίνα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ¹⁵ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. Εἰ γὰρ 2
 ἐγὼ λυπῶ¹⁶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων¹⁷ με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος¹⁶
 ἐξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην¹⁵ ἔχω ἀφ' ὧν 3
 ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων

¹ ἀρα, so? (introduces a question). ² ἐλαφρία, ας, ἡ, vacillation, levity. ³ χρᾶμαι, use, make use of. ⁴ βουλευώ, deliberate, take counsel. ⁵ Σιλουανός, οὔ, ὁ, Silvanus. ⁶ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁷ βεβαιῶ, confirm, secure. ⁸ χρίω, anoint. ⁹ σφραγίζω, seal, set a seal upon. ¹⁰ ἀρραβῶν, ὄνος, ὁ, earnest, pledge. ¹¹ φειδομαι, spare, abstain. ¹² Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ¹³ κυριεύω, be lord over, rule. ¹⁴ συνεργός, οὔ, ὁ, fellow worker. ¹⁵ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁶ λυπέω, grieve, pain. ¹⁷ εὐφραίνω, rejoice, cheer.

ὕμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς¹ καρδίας ἔγραψα 4
 ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων,² οὐχ ἵνα λυπηθῆτε,³ ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα
 γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως⁴ εἰς ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν,⁵ οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν,⁶ ἀλλὰ ἀπὸ μέρους – ἵνα μὴ 5
 ἐπιβαρῶ⁵ – πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία⁶ αὕτη ἡ ὑπὸ 6
 τῶν πλειόνων: ὥστε τοῦναντίον⁷ μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι⁸ καὶ 7
 παρακαλέσαι, μήπως⁹ τῇ περισσοτέρᾳ¹⁰ λύπῃ¹¹ καταποθῇ¹² ὁ τοιοῦτος. 8
 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι¹³ εἰς αὐτὸν ἀγάπην. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ 9
 ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν¹⁴ ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί¹⁵ ἐστε. Ὡ δέ 10
 τι χαρίζεσθε,⁸ καὶ ἐγώ: καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι,⁸ ᾧ κεχάρισμαι,⁸ δι’
 ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν¹⁶ ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ: 11
 οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα¹⁷ ἀγνοοῦμεν.¹⁸

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα¹⁹ εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ θύρας μοι 12
 ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν²⁰ τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ 13
 εὐρεῖν με Τίτον²¹ τὸν ἀδελφόν μου: ἀλλὰ ἀποταξάμενος²² αὐτοῖς
 ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.²³ Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι²⁴ 14
 ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν²⁵ τῆς γνώσεως²⁶ αὐτοῦ φανεροῦντι

¹ συνοχή, ἥς, ἡ, dismay, anguish. ² δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ³ λυπέω, grieve, pain. ⁴ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁵ ἐπιβαρέω, burden weigh down, burden. ⁶ ἐπιτιμία, ας, ἡ, punishment. ⁷ τοῦναντίον, on the contrary. ⁸ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁹ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹⁰ περισσός, excessive, abundant. ¹¹ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹² καταπίνω, drink down, swallow. ¹³ κυρῶω, confirm, ratify. ¹⁴ δοκιμή, ἥς, ἡ, proof, approval. ¹⁵ ὑπήκοος, obedient, listening to. ¹⁶ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁷ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁸ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁹ Τρωάς, ἄδος, ἡ, Troas. ²⁰ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ²¹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ²² ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ²³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ²⁴ θριαμβεύω, lead in a triumphal procession. ²⁵ ὁσμή, ἥς, ἡ, smell, aroma. ²⁶ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge.

δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. Ὅτι χριστοῦ εὐωδία¹ ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς 15
 σφζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις: οἷς μὲν ὁσμὴ² θανάτου εἰς 16
 θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ² ζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; Οὐ 17
 γάρ ἐσμεν ὡς οἱ λοιποί, καπηλεύοντες³ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ: ἀλλ' ὡς ἐξ
 εἰλικρινείας,⁴ ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον⁵ τοῦ θεοῦ, ἐν χριστῷ
 λαλοῦμεν.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν;⁶ Εἰ μὴ χρῆζομεν,⁷ ὥς τινες, 3
 συστατικῶν⁸ ἐπιστολῶν⁹ πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;⁸ Ἡ 2
 ἐπιστολὴ⁹ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη¹⁰ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν,
 γνωσκομένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων: 3
 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ⁹ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
 ἐγγεγραμμένη¹⁰ οὐ μέλανι,¹¹ ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζώντος, οὐκ ἐν πλάξιν
 λιθίναις,¹³ ἀλλ' ἐν πλάξιν¹² καρδίαις σαρκίναις.¹⁴ Πεποιθήσιν¹⁵ δὲ 4
 τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν: οὐχ ὅτι ἱκανοὶ ἐσμεν 5
 ἅφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης¹⁶ ἡμῶν ἐκ τοῦ
 θεοῦ: ὃς καὶ ἱκάνωσεν¹⁷ ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, 6
 ἀλλὰ πνεύματος: τὸ γὰρ γράμμα¹⁸ ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.¹⁹ 7
 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν,¹⁸ ἐντετυπωμένη²⁰ ἐν λίθοις,

¹ εὐωδία, ας, ἡ, fragrance, sweet smell. ² ὁσμὴ, ἡς, ἡ, smell, aroma. ³ καπηλεύω, trade in, peddle. ⁴ εἰλικρίνεια, ας, ἡ, sincerity, purity of motive. ⁵ κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ⁶ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁷ χρῆζω, need, have need of. ⁸ συστατικός, commendatory. ⁹ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ¹⁰ ἐγγράφω, inscribe, write. ¹¹ μέλαν, ink. ¹² πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ¹³ λίθινος, of stone, made of stone. ¹⁴ σάρκινος, of the flesh, fleshly. ¹⁵ πεποιθήσις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹⁶ ἱκανότης, ητος, ἡ, fitness, sufficiency. ¹⁷ ἱκάνω, make sufficient, qualify. ¹⁸ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹⁹ ζωοποιέω, make alive, make to live. ²⁰ ἐντυπώω, carve, impress.

ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι¹ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ
 πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν
 καταργουμένην,² πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἢ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν 8
 δόξῃ; Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως³ δόξα, πολλῶ μᾶλλον 9
 περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. Καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται 10
 τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν⁴ τῆς ὑπερβαλλούσης⁵ δόξης.
 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον,² διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. 11

Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα:⁶ καὶ οὐ 12
 καθάπερ⁷ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα⁸ ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ
 μὴ ἀτενίσαι¹ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου:² ἀλλ’ 14
 ἐπωρώθη⁹ τὰ νοήματα¹⁰ αὐτῶν: ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα
 ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει¹¹ τῆς παλαιᾶς¹² διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον,
 ὃ τι ἐν χριστῷ καταργεῖται.² Ἀλλ’ ἕως σήμερον, ἡνίκα¹⁴ ἀναγινώσκεται 15
 Μωϋσῆς, κάλυμμα⁸ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.¹⁵ Ἡνίκα¹⁴ δ’ ἂν 16
 ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περαιορεῖται¹⁶ τὸ κάλυμμα.⁸ Ὁ δὲ κύριος τὸ 17
 πνεῦμά ἐστιν: οὗ¹⁷ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.¹⁸ Ἡμεῖς δὲ 18
 πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ¹³ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου

¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ² καταργέω, make ineffective, abolish. ³ κατάκρισις, εὖς, ἦ, condemnation, act of condemnation. ⁴ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ⁵ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ⁶ χράσμαι, use, make use of. ⁷ καθάπερ, even as, just as. ⁸ κάλυμμα, τοσ, τό, covering, veil. ⁹ πωρώω, harden, render callous. ¹⁰ νόημα, τοσ, τό, thought, mind. ¹¹ ἀνάγνωσις, εὖς, ἦ, reading. ¹² παλαιός, old, ancient. ¹³ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ¹⁴ ἡνίκα, when, at which time. ¹⁵ κείμαι, lie, be laid. ¹⁶ περαιορέω, cast off, take away. ¹⁷ οὗ, where, when. ¹⁸ ἐλευθερία, ας, ἦ, liberty, freedom.

κατοπτρίζομενοι,¹ τὴν αὐτὴν εἰκόνα² μεταμορφούμεθα³ ἀπὸ δόξης εἰς
δόξαν, καθάπερ⁴ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἡλεήθημεν, οὐκ **4**
ἐκκακοῦμεν.⁵ ἀλλὰ ἀπειπάμεθα⁶ τὰ κρυπτὰ⁷ τῆς αἰσχύνης,⁸ μὴ **2**
περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ⁹ μηδὲ δολοῦντες¹⁰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
ἀλλὰ τῇ φανερώσει¹¹ τῆς ἀληθείας συνιστῶντες¹² ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν
συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον **3**
τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον:¹³ ἐν οἷς **4**
ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν¹⁴ τὰ νοήματα¹⁵ τῶν ἀπίστων,¹⁶ εἰς
τὸ μὴ αὐγάσαι¹⁷ αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν¹⁸ τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ
χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν² τοῦ θεοῦ. Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ **5**
χριστὸν Ἰησοῦν κύριον: ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. Ὅτι ὁ **6**
θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτοῦς φῶς λάμψαι,¹⁹ ὃς ἔλαμψεν¹⁹ ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν¹⁸ τῆς γνώσεως²⁰ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ
Ἰησοῦ χριστοῦ.

¹ κατοπτρίζομαι, show as in a mirror, mirror. ² εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ³ μεταμορφόω, change the form, transform. ⁴ καθάπερ, even as, just as. ⁵ ἐκκακέω, am faint, am weary. ⁶ ἀπείπον, speak out, renounce. ⁷ κρυπτός, hidden, secret. ⁸ αἰσχύνῃ, ἡ, shame. ⁹ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ¹⁰ δολόω, falsify, adulterate. ¹¹ φανέρωσις, εως, ἡ, disclosure, announcement. ¹² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹³ καλύπτω, cover, veil. ¹⁴ τυφλόω, blind, make blind. ¹⁵ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁶ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁷ αὐγάζω, see, shine forth. ¹⁸ φωτισμός, οὐ, ὁ, enlightenment, light. ¹⁹ λάμπω, shine. ²⁰ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge.

Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν¹ τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις² σκεύεσιν,³ ἵνα ἡ 7
 ὑπερβολή⁴ τῆς δυνάμεως ᾗ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ 8
 θλιβόμενοι,⁵ ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι·⁶ ἀπορούμενοι,⁷ ἀλλ' οὐκ
 ἐξαπορούμενοι·⁸ διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι·⁹ 9
 καταβαλλόμενοι,¹⁰ ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· πάντοτε τὴν νέκρωσιν¹¹ τοῦ 10
 κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,¹² ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
 τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. Ἀεὶ¹³ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον 11
 παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ
 θνητῇ¹⁴ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται,¹⁵ ἡ δὲ ζωὴ 12
 ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ 13
 γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ
 λαλοῦμεν· εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ 14
 ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις 15
 πλεονάσῃ¹⁶ διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν¹⁷ περισσεύσῃ εἰς τὴν
 δόξαν τοῦ θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν,¹⁸ ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται,¹⁹ 16
 ἀλλ' ὁ ἔσωθεν²⁰ ἀνακαινοῦται²¹ ἡμέρα καὶ ἡμέρα. Τὸ γὰρ παρὰυτίκα²² 17

¹ θησαυρός, οὐ, ὁ, storehouse, treasure. ² ὀστράκινος, made of earth or clay, made of earth. ³ σκεῦος, οὐς, τό, vessel, goods (plural). ⁴ ὑπερβολή, ἤς, ἡ, excess, superiority. ⁵ θλίβω, press, oppress. ⁶ στενοχωρέω, press upon, cramp. ⁷ ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ⁸ ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource. ⁹ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁰ καταβάλλω, strike down, found. ¹¹ νέκρωσις, εὖς, ἡ, death, putting to death. ¹² περιφέρω, carry about, carry around. ¹³ αἰ, always, ever. ¹⁴ θνητός, subject to death, mortal. ¹⁵ ἐνεργέω, work, effect. ¹⁶ πλεονάζω, superabound, make to abound. ¹⁷ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹⁸ ἐκκακέω, am faint, am weary. ¹⁹ διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ²⁰ ἔσωθεν, from within, within. ²¹ ἀνακαινώ, renew, amend. ²² παρὰυτίκα, immediately, for the moment.

ἐλαφρὸν¹ τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν² εἰς ὑπερβολὴν² αἰώνιον
 βάρος³ δόξης κατεργάζεται⁴ ἡμῖν, μὴ σκοπούντων⁵ ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, 18
 ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα: τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα:⁶ τὰ δὲ μὴ
 βλεπόμενα αἰώνια.

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος⁷ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνου⁸ καταλυθῇ,⁹ 5
 οἰκοδομήν¹⁰ ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον,¹¹ αἰώνιον ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς. Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν,¹² τὸ οἰκητήριον¹³ ἡμῶν τὸ ἐξ 2
 οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι¹⁴ ἐπιποθοῦντες:¹⁵ εἴγε¹⁶ καὶ ἐνδυσάμενοι¹⁷ οὐ 3
 γυμνοὶ¹⁸ εὗρεθησόμεθα. Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκηνῇ⁸ στενάζομεν¹² 4
 βαρούμενοι:¹⁹ ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι,²⁰ ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,¹⁴ ἵνα
 καταποθῇ²¹ τὸ θνητὸν²² ὑπὸ τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ κατεργασάμενος⁴ ἡμᾶς εἰς 5
 αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα²³ τοῦ πνεύματος. 6
 Θαρροῦντες²⁴ ὅτι πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες²⁵ ἐν τῷ σώματι
 ἐκδημοῦμεν²⁶ ἀπὸ τοῦ κυρίου – διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ 7
 εἶδους²⁷ – θαρροῦμεν²⁴ δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν²⁸ μᾶλλον ἐκδημῆσαι²⁶ ἐκ τοῦ 8
 σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι²⁵ πρὸς τὸν κύριον. Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα,²⁹ 9
 εἴτε ἐνδημοῦντες,²⁵ εἴτε ἐκδημοῦντες,²⁶ εὐάρεστοι³⁰ αὐτῷ εἶναι. Τοὺς 10

¹ ἐλαφρός, light, easy to bear. ² ὑπερβολή, ἥς, ἡ, excess, superiority. ³ βάρος, οὖς, τό, burden, weight. ⁴ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁵ σκοπέω, look at, contemplate. ⁶ πρόσκαιρος, temporary, passing. ⁷ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ⁸ σκήνος, οὖς, τό, tent, lodging. ⁹ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁰ οἰκοδομή, ἥς, ἡ, building, edification. ¹¹ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ¹² στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹³ οἰκητήριον, οὖς, τό, dwelling, habitation. ¹⁴ ἐπενδύομαι, put on over. ¹⁵ ἐπιποθέω, long for, strain after. ¹⁶ εἴγε, if indeed, seeing that. ¹⁷ ἐνδύω, put on, clothe. ¹⁸ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹⁹ βαρέω, burden, weigh down. ²⁰ ἐκδύω, take off, put off. ²¹ καταπίνω, drink down, swallow. ²² θνητός, subject to death, mortal. ²³ ἀρραβών, ὄνος, ὁ, earnest, pledge. ²⁴ θαρρέω, of good courage, have confidence. ²⁵ ἐνδημέω, be at home, am at home. ²⁶ ἐκδημέω, leave, be absent. ²⁷ εἶδος, οὖς, τό, form, sight. ²⁸ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁹ φιλοτιμέομαι, have as an ambition, aspire to. ³⁰ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable.

γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος¹ τοῦ
 χριστοῦ, ἵνα κομίσηται² ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν,
 εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῶ δὲ 11
 πεφανερῶμεθα: ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν
 πεφανερῶσθαι. Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν³ ὑμῖν, ἀλλὰ 12
 ἀφορμὴν⁴ διδόντες ὑμῖν καυχήματος⁵ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
 ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν,⁶ θεῶ: 13
 εἴτε σωφρονοῦμεν,⁷ ὑμῖν. Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει⁸ ἡμᾶς, 14
 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες
 ἀπέθανον: καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι⁹ ἑαυτοῖς 15
 ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ 16
 τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα: εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα
 χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. Ὡστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ 17
 κτίσις:¹⁰ τὰ ἀρχαῖα¹¹ παρῆλθεν,¹² ἰδοὺ, γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ 18
 πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος¹³ ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ
 χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς:¹⁴ ὥς ὅτι θεὸς 19
 ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσω¹³ ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ

¹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ² κομίζω, receive, bring. ³ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁴ ἀφορμή, ἥς, ἡ, occasion, opportunity. ⁵ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁶ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁷ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁸ συνέχω, hold fast, oppress. ⁹ μηκέτι, no longer. ¹⁰ κτίσις, εὖς, ἡ, creation, creature. ¹¹ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹² παρέρχομαι, pass by, go by. ¹³ καταλλάσσω, reconcile. ¹⁴ καταλλαγὴ, ἥς, ἡ, reconciliation.

παραπτώματα¹ αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.²

Ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,³ ὥς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν: 20

δεόμεθα⁴ ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε⁵ τῷ θεῷ. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα 21

ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα

δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Συνεργοῦντες⁶ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν⁷ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ 6

δέξασθαι ὑμᾶς – λέγει γάρ, Καιρῷ δεκτῷ⁸ ἐπήκουσά⁹ σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ 2

σωτηρίας ἐβοήθησά¹⁰ σοι: ἰδοὺ, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος,¹¹ ἰδοὺ, νῦν

ἡμέρα σωτηρίας – μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν,¹² ἵνα μὴ 3

μωμηθῇ¹³ ἡ διακονία: ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες¹⁴ ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ 4

διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις,¹⁵ ἐν

στενοχωρίαις,¹⁶ ἐν πληγαῖς,¹⁷ ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις,¹⁸ ἐν 5

κόποις,¹⁹ ἐν ἀγρυπνίαις,²⁰ ἐν νηστείαις,²¹ ἐν ἀγνότητι,²² ἐν γνώσει,²³ ἐν 6

μακροθυμίᾳ,²⁴ ἐν χρηστότητι,²⁵ ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ

ἀνυποκρίτῳ,²⁶ ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ τῶν ὀπλῶν²⁷ τῆς 7

¹ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ² καταλλαγῇ, ἤς, ἡ, reconciliation. ³ πρεσβεύω, be an ambassador, am aged. ⁴ δέομαι, ask, request. ⁵ καταλλάσσω, reconcile. ⁶ συνεργέω, work together. ⁷ κενός, empty, vain. ⁸ δεκτός, acceptable, welcome. ⁹ ἐπακούω, hear, listen to. ¹⁰ βοηθέω, come to the aid of. ¹¹ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ¹² προσκοπή, ἤς, ἡ, cause for offense. ¹³ μωμάομαι, find fault with, criticize. ¹⁴ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁵ ἀνάγκη, ἡς, ἡ, necessity, distress. ¹⁶ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ¹⁷ πληγῇ, ἤς, ἡ, blow, wound. ¹⁸ ἀκαταστασία, ας, ἡ, disturbance, disorder. ¹⁹ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ²⁰ ἀγρυπνία, ας, ἡ, sleeplessness, watching. ²¹ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ²² ἀγνότης, ητος, ἡ, purity, chastity. ²³ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ²⁴ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ²⁵ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ²⁶ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy. ²⁷ ὅπλον, ου, τό, tool, implement.

δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν,¹ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας,² διὰ 8
 δυσφημίας³ καὶ εὐφημίας:⁴ ὡς πλάνοι⁵ καὶ ἀληθεῖς:⁶ ὡς ἀγνοοῦμενοι,⁷ 9
 καὶ ἐπιγινωσκόμενοι: ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ, ζῶμεν: ὡς
 παιδεύόμενοι,⁸ καὶ μὴ θανατούμενοι:⁹ ὡς λυπούμενοι,¹⁰ ἀεὶ¹¹ δὲ 10
 χαίροντες: ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες:¹² ὡς μηδὲν ἔχοντες,
 καὶ πάντα κατέχοντες.¹³

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι,¹⁴ ἡ καρδία ἡμῶν 11
 πεπλάτυνται.¹⁵ Οὐ στενοχωρεῖσθε¹⁶ ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε¹⁶ δὲ ἐν τοῖς 12
 σπλάγχνοις¹⁷ ὑμῶν. Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν¹⁸ – ὡς τέκνοις λέγω – 13
 πλατύνθητε¹⁵ καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες¹⁹ ἀπίστοις:²⁰ τίς γὰρ μετοχή²¹ δικαιοσύνη καὶ 14
 ἀνομία;²² Τίς δὲ κοινωνία²³ φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις²⁴ 15
 χριστῷ πρὸς Βελίαρ;²⁵ Ἡ τίς μερίς²⁶ πιστῷ μετὰ ἀπίστου;²⁰ Τίς δὲ 16
 συγκατάθεσις²⁷ ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων;²⁸ Ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε
 ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι Ἐνοικήσω²⁹ ἐν αὐτοῖς, καὶ
 ἐμπεριπατήσω:³⁰ καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. 17

¹ ἀριστερός, left, on the left. ² ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ³ δυσφημία, ας, ἡ, defamation, slander. ⁴ εὐφημία, ας, ἡ, good report, commendation. ⁵ πλάνος, deceiver, misleading. ⁶ ἀληθής, true, unconcealed. ⁷ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁸ παιδεύω, teach, educate. ⁹ θανατόω, put to death, subdue. ¹⁰ λυπέω, grieve, pain. ¹¹ ἀεὶ, always, ever. ¹² πλουτίζω, enrich, make wealthy. ¹³ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁴ Κορίνθιος, ου, ὁ, Corinthian. ¹⁵ πλατύνω, broaden, enlarge. ¹⁶ στενοχωρέω, press upon, cramp. ¹⁷ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁸ ἀντιμισθία, ας, ἡ, reward, recompense. ¹⁹ ἑτεροζυγέω, be unevenly yoked, be mismatched. ²⁰ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ²¹ μετοχή, ἡς, ἡ, sharing, partnership. ²² ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ²³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²⁴ συμφώνησις, εως, ἡ, agreement, harmony. ²⁵ Βελιάρ, ὁ, Beliar. ²⁶ μερίς, ἰδος, ἡ, part, portion. ²⁷ συγκατάθεσις, εως, ἡ, agreement, union. ²⁸ εἶδωλον, ου, τό, image, idol. ²⁹ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ³⁰ ἐμπεριπατέω, walk about, walk among.

Διό, Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,¹ λέγει κύριος, καὶ
ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε: καὶ γὰρ εἰσδέξομαι² ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς 18
πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας,³ λέγει κύριος
παντοκράτωρ.⁴

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ 7
παντὸς μολυσμοῦ⁵ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες⁶ ἁγιωσύνην⁷
ἐν φόβῳ θεοῦ.

Χωρήσατε⁸ ἡμᾶς: οὐδένᾳ ἡδίκησαμεν,⁹ οὐδένᾳ ἐφθείραμεν,¹⁰ οὐδένᾳ 2
ἐπλεονεκτήσαμεν.¹¹ Οὐ πρὸς κατάκρισιν¹² λέγω: προείρηκα¹³ γάρ, ὅτι 3
ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν¹⁴ καὶ συζῆν.¹⁵ Πολλή 4
μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις¹⁶ ὑπὲρ ὑμῶν:
πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει,¹⁷ ὑπερπερισσεύομαι¹⁸ τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ
τῇ θλίψει ἡμῶν.

Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν¹⁹ οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν²⁰ ἡ 5
σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι:²¹ ἔξωθεν²² μάχαι,²³ ἔσωθεν²⁴
φόβοι. Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς²⁵ παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ θεός, 6

¹ ἀφορίζω, separate, set apart. ² εἰσδέχομαι, receive, welcome. ³ θυγάτηρ, τὸς, ἡ, daughter. ⁴ παντοκράτωρ, ὁ, ὁ, ruler of all, Almighty. ⁵ μολυσμός, οὐ, ὁ, defilement, staining. ⁶ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁷ ἁγιωσύνη, ἡς, ἡ, holiness, holy or sanctified state. ⁸ χωρέω, make room for, hold. ⁹ ἀδικέω, do wrong, harm. ¹⁰ φθείρω, destroy, corrupt. ¹¹ ἐπλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹² κατάκρισις, εὖς, ἡ, condemnation, act of condemnation. ¹³ προλέγω, say beforehand, forewarn. ¹⁴ συναποθνήσκω, die with, die together with. ¹⁵ συζάω, live with, live together with. ¹⁶ καύχησις, εὖς, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁷ παράκλησις, εὖς, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁸ ὑπερπερισσεύω, abound much more, abound exceedingly. ¹⁹ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ²⁰ ἄνεσις, εὖς, ἡ, loosening, relaxation. ²¹ θλίβω, press, oppress. ²² ἔξωθεν, from without, outside (gen). ²³ μάχη, ἡς, ἡ, fight, conflict. ²⁴ ἔσωθεν, from within, within. ²⁵ ταπεινός, humble, downcast.

ἐν τῇ παρουσίᾳ¹ Τίτου·² οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ¹ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ 7
 ἐν τῇ παρακλήσει³ ἢ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων⁴ ἡμῖν τὴν ὑμῶν
 ἐπιπόθησιν,⁵ τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν,⁶ τὸν ὑμῶν ζῆλον⁷ ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με
 μᾶλλον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα⁸ ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ,⁹ οὐ 8
 μεταμέλομαι,¹⁰ εἰ καὶ μετεμελόμην·¹⁰ βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ⁹ ἐκείνη,
 εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν⁸ ὑμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,⁸ 9
 ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε⁸ εἰς μετάνοιαν·¹¹ ἐλυπήθητε⁸ γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν
 μηδενὶ ζημιωθῆτε¹² ἐξ ἡμῶν. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη¹³ μετάνοιαν¹¹ εἰς 10
 σωτηρίαν ἀμεταμέλητον¹⁴ κατεργάζεται·¹⁵ ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη¹³
 θάνατον κατεργάζεται.¹⁵ Ἴδου γάρ, αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι 11
 ὑμᾶς, πόσῃ¹⁶ κατειργάσατο¹⁵ ὑμῖν σπουδὴν,¹⁷ ἀλλὰ ἀπολογίαν,¹⁸ ἀλλὰ
 ἀγανάκτησιν,¹⁹ ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,⁵ ἀλλὰ ζῆλον,⁷ ἀλλὰ
 ἐκδίκησιν.²⁰ Ἐν παντὶ συνεστήσατε²¹ ἑαυτοὺς ἀγνοῦς²² εἶναι ἐν τῷ
 πράγματι.²³ Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν²⁴ τοῦ ἀδικήσαντος,²⁵ 12
 οὐδὲ εἵνεκεν²⁴ τοῦ ἀδικηθέντος,²⁵ ἀλλ' εἵνεκεν²⁴ τοῦ φανερωθῆναι τὴν
 σπουδὴν¹⁷ ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Διὰ 13
 τοῦτο παρακεκλήμεθα.

¹ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ² Τίτος, ου, ὁ, Titus. ³ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁴ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁵ ἐπιπόθησις, εως, ἡ, longing, eager longing. ⁶ ὀδυρμός, ου, ὁ, lamentation, mourning. ⁷ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁸ λυπέω, grieve, pain. ⁹ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ¹⁰ μεταμέλομαι, regret, repent. ¹¹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹² ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ¹³ λύπη, ἡς, ἡ, pain, grief. ¹⁴ ἀμεταμέλητος, without regret, not to be repented of. ¹⁵ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁶ πόσος, how many? how great? ¹⁷ σπουδή, ἡς, ἡ, haste, diligence. ¹⁸ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹⁹ ἀγανάκτησις, εως, ἡ, indignation. ²⁰ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ²¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ²² ἀγνός, pure, holy. ²³ πᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ²⁴ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ²⁵ ἀδικέω, do wrong, harm.

Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει¹ ὑμῶν περισσοτέρως² μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ
χαρᾷ Τίτου,³ ὅτι ἀναπέπαυται⁴ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. 14
Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη·⁵ ἀλλ' ὡς
πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις⁶ ἡμῶν ἢ ἐπὶ
Τίτου³ ἀλήθεια ἐγενήθη. Καὶ τὰ σπλάγχνα⁷ αὐτοῦ περισσοτέρως² εἰς 15
ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου⁸ τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,⁹ ὡς μετὰ
φόβου καὶ τρόμου¹⁰ ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ¹¹ ἐν 16
ὑμῖν.

Γνωρίζομεν¹² δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς 8
ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας:¹³ ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ¹⁴ θλίψεως ἢ 2
περισσειά¹⁵ τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους¹⁶ πτωχεία¹⁷ αὐτῶν
ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον¹⁸ τῆς ἀπλότητος¹⁹ αὐτῶν. Ὅτι κατὰ 3
δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι,²⁰ μετὰ πολλῆς 4
παρακλήσεως¹ δεόμενοι²¹ ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν²² τῆς
διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους: καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς 5
ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ εἰς τὸ 6
παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον,³ ἵνα καθὼς προενήρξατο,²³ οὕτως καὶ

¹ παρακλήσις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ³ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ⁴ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁵ καταισχύνω, put to shame, shame. ⁶ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ⁷ σπλάγχνα, ων, τὰ, bowels, compassion. ⁸ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ⁹ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹⁰ τρόμος, ου, ὁ, trembling, quaking. ¹¹ θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹² γνωρίζω, make known, declare. ¹³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁴ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ¹⁵ περισσειά, ας, ἡ, superfluity, surplus. ¹⁶ βάθος, ους, τό, depth, deep. ¹⁷ πτωχεία, ας, ἡ, poverty, beggary. ¹⁸ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁹ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ²⁰ αὐθαίρετος, of one's own accord. ²¹ δεομαι, ask, request. ²² κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²³ προενάρχουμαι, begin (beforehand), begin before.

ἐπιτελέση¹ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἄλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ 7
 περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει,² καὶ πάσῃ σπουδῇ,³ καὶ τῇ
 ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ 8
 κατ' ἐπιταγὴν⁴ λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς³ καὶ τὸ τῆς
 ὑμετέρας⁵ ἀγάπης γνήσιον⁶ δοκιμάζων.⁷ Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ 9
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν,⁸ πλούσιος⁹ ὢν,
 ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ¹⁰ πλουτήσητε.¹¹ Καὶ γνώμην¹² ἐν τούτῳ 10
 δίδωμι: τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει,¹³ οἷτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ
 καὶ τὸ θέλαιν προενήρξασθε¹⁴ ἀπὸ πέρυσι.¹⁵ Νυνὶ¹⁶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι 11
 ἐπιτελέσατε,¹ ὅπως, καθάπερ¹⁷ ἡ προθυμία¹⁸ τοῦ θέλαιν, οὕτως καὶ τὸ
 ἐπιτελέσαι¹ ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία¹⁸ πρόκειται,¹⁹ καθὼς²⁰ ἐὰν 12
 ἔχη τις, εὐπρόσδεκτος,²¹ οὐ καθὼς²⁰ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις,²² 13
 ὑμῖν δὲ θλίψις: ἀλλ' ἐξ ἰσότητος,²³ ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν
 περισσευμα²⁴ εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,²⁵ ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περισσευμα 14
 γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα:²⁵ ὅπως γένηται ἰσότης,²³ καθὼς 15
 γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασεν:²⁶ καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ
 ἡλαττόνησεν.²⁷

¹ ἐπιτελέω, complete, perform. ² γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ³ σπουδῇ, ἡς, ἡ, haste, diligence. ⁴ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ⁵ ὑμέτερος, your. ⁶ γνήσιος, genuine, true. ⁷ δοκιμάζω, prove, approve. ⁸ πτωχεύω, be (extremely) poor, destitute. ⁹ πλούσιος, rich. ¹⁰ πτωχεία, ας, ἡ, poverty, beggary. ¹¹ πλουτέω, be rich, become rich. ¹² γνώμη, ης, ἡ, purpose, opinion. ¹³ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁴ προεναίρχομαι, begin (beforehand), begin before. ¹⁵ πέρυσι, last year. ¹⁶ νυνί, now, already. ¹⁷ καθάπερ, even as, just as. ¹⁸ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹⁹ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²⁰ καθὼς, in so far as, as. ²¹ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ²² ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ²³ ἰσότης, ητος, ἡ, equality, fairness. ²⁴ περισσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ²⁵ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ²⁶ πλεονάζω, superabound, make to abound. ²⁷ ἡλαττόνέω, have less, have too little.

Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν¹ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ 16
 Τίτου.² Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν³ ἐδέξατο, σπουδαιότερος⁴ δὲ ὑπάρχων, 17
 αὐθαίρετος⁵ ἐξήλθεν πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν⁶ δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν 18
 ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος⁷ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ 19
 μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς⁸ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος⁹
 ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ
 τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν¹⁰ ἡμῶν· στελλόμενοι¹¹ τοῦτο, μή τις 20
 ἡμᾶς μωμήσῃται¹² ἐν τῇ ἀδρότῃ¹³ ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21
 προνοοῦμενοι¹⁴ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον
 ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν⁶ δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν 22
 ἐδοκιμάσαμεν¹⁵ ἐν πολλοῖς πολλάκις¹⁶ σπουδαῖον⁴ ὄντα, νυνὶ¹⁷ δὲ πολὺ
 σπουδαιότερον,⁴ πεποιθήσει¹⁸ πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. Εἴτε ὑπὲρ Τίτου,² 23
 κοινωνῶν¹⁹ ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός·²⁰ εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι
 ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. Τὴν οὖν ἐνδείξιν²¹ τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ 24
 ἡμῶν καυχήσεως²² ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε²³ εἰς πρόσωπον
 τῶν ἐκκλησιῶν.

¹ σπουδὴ, ἦς, ἡ, haste, diligence. ² Τίτος, ου, ὁ, Titus. ³ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁴ σπουδαῖος, diligent, earnest. ⁵ αὐθαίρετος, of one's own accord. ⁶ συμπέμψω, send with, send along with. ⁷ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ⁸ χειροτονέω, choose, appoint. ⁹ συνέκδημος, ου, ὁ, traveling companion, fellow traveler. ¹⁰ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹¹ στέλλω, arrange, take care. ¹² μωμάομαι, find fault with, criticize. ¹³ ἀδρότης, ητος, ἡ, abundance, lavishness. ¹⁴ προνοέω, provide for, have regard for. ¹⁵ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁶ πολλάκις, often, many times. ¹⁷ νυνί, now, already. ¹⁸ πεποιθήσις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹⁹ κοινωνός, ου, ὁ, partner, sharer. ²⁰ συνεργός, ου, ὁ, fellow worker. ²¹ ἐνδείξις, εως, ἡ, proof, sign. ²² καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ²³ ἐνδείκνυμι, show forth, show.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν¹ μοί ἐστιν τὸ **9**
 γράφειν ὑμῖν· οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν² ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι **2**
 Μακεδόσιν,³ ὅτι Ἀχαΐα⁴ παρεσκεύασται⁵ ἀπὸ πέρυσι·⁶ καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν
 ζήλος⁷ ἠρέθισεν⁸ τοὺς πλείονας. Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ **3**
 καύχημα⁹ ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ¹⁰ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς
 ἔλεγον, παρεσκευασμένοι⁵ ᾗτε· μήπως,¹¹ ἔὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ **4**
 Μακεδόνες³ καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους,¹² καταισχυθῶμεν¹³
 ἡμεῖς – ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς – ἐν τῇ ὑποστάσει¹⁴ ταύτῃ τῆς
 καυχήσεως.¹⁵ Ἀναγκαῖον¹⁶ οὖν ἡγησάμεν¹⁷ παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, **5**
 ἵνα προέλθωσιν¹⁸ εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν¹⁹ τὴν
 προκατηγγελμένην²⁰ εὐλογίαν²¹ ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμίην²² εἶναι, οὕτως ὡς
 εὐλογίαν²¹ καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.²³

Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως,²⁴ φειδομένως²⁴ καὶ θερίσει·²⁵ καὶ ὁ **6**
 σπείρων ἐπ' εὐλογίαις,²¹ ἐπ' εὐλογίαις²¹ καὶ θερίσει.²⁵ Ἐκαστος καθὼς **7**
 προαιρεῖται²⁶ τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης²⁷ ἢ ἐξ ἀνάγκης·²⁸ ἱλαρόν²⁹ γὰρ
 δότην³⁰ ἀγαπᾷ ὁ θεός. Δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς **8**
 ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν³¹ ἔχοντες περισσεύητε

¹ περισσός, excessive, abundant. ² προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ³ Μακεδών, ὄνος, ὁ, Macedonian. ⁴ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁵ παρασκευάζω, prepare, make ready. ⁶ πέρυσι, last year. ⁷ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁸ ἐρεθίζω, arouse, provoke. ⁹ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹⁰ κενόω, empty, make void. ¹¹ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹² ἀπαρασκευάστος, not ready, unprepared. ¹³ καταισχύνω, put to shame, shame. ¹⁴ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹⁵ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁶ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁸ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁹ προκαταρτίζω, arrange beforehand. ²⁰ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ²¹ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ²² ἐτοιμος, ready, prepared. ²³ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ²⁴ φειδομένως, sparingly. ²⁵ θερίζω, reap, gather. ²⁶ προαιρέω, propose, purpose. ²⁷ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²⁸ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁹ ἱλαρός, cheerful, glad. ³⁰ δότης, ου, ὁ, giver. ³¹ αὐτάρκεια, ας, ἡ, sufficiency, contentment.

εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, Ἐσκόρπισεν,¹ ἔδωκεν τοῖς 9
 πένησιν·² ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν³ 10
 σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν⁴ χορηγήσαι,⁵ καὶ πληθύναι⁶
 τὸν σπόρον⁷ ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι⁸ τὰ γενήματα⁹ τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11
 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι¹⁰ εἰς πᾶσαν ἀπλότητα,¹¹ ἣτις κατεργάζεται¹² δι'
 ἡμῶν εὐχαριστίαν¹³ τῷ θεῷ. Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας¹⁴ ταύτης 12
 οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα¹⁵ τὰ ὑστερήματα¹⁶ τῶν ἁγίων, ἀλλὰ
 καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν¹³ τῷ θεῷ· διὰ τῆς δοκιμῆς¹⁷ 13
 τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ¹⁸ τῆς
 ὁμολογίας¹⁹ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι¹¹ τῆς
 κοινωνίας²⁰ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας· καὶ αὐτῶν δεήσει²¹ ὑπὲρ ὑμῶν 14
 ἐπιποθούντων²² ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσιν²³ χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
 Χάρις δὲ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ²⁴ αὐτοῦ δωρεᾷ.²⁵ 15

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος²⁶ καὶ ἐπιεικείας 10
 τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς²⁸ ἐν ὑμῖν, ἀπὼν²⁹ δὲ
 θαρρῶ³⁰ εἰς ὑμᾶς· δέομαι³¹ δέ, τὸ μὴ παρὼν³² θαρρῆσαι³⁰ τῇ πεποιθήσει³³ 2

¹ σκορπίζω, scatter, disperse. ² πένης, ἡτος, ὁ, poor, needy. ³ ἐπιχορηγέω, supply, provide. ⁴ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ⁵ χορηγέω, provide, supply in abundance. ⁶ πληθύνω, multiply, increase. ⁷ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ⁸ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹⁰ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ¹¹ ἀπλότης, ἡτος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹² κατεργάζομαι, work out, produce. ¹³ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹⁴ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁵ προσαναπληρόω, supply. ¹⁶ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁷ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ¹⁸ ὑποταγή, ἡς, ἡ, subjection, obedience. ¹⁹ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²⁰ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²¹ δεήσει, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²² ἐπιποθέω, long for, strain after. ²³ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ²⁴ ἀνεκδιήγητος, indescribable. ²⁵ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ²⁶ πραΰτης, mildness, gentleness. ²⁷ ἐπιεικεία, ας, ἡ, kindness, gentleness. ²⁸ ταπεινός, humble, downcast. ²⁹ ἀπείμι, go away, depart. ³⁰ θαρρέω, of good courage, have confidence. ³¹ δέομαι, ask, request. ³² πάρεμι, be present, have arrived. ³³ πεποιθήσις, εως, ἡ, confidence, trust.

ἢ λογιζομαι τολμῆσαι¹ ἐπὶ τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ
 σάρκα περιπατοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα 3
 στρατευόμεθα² – τὰ γὰρ ὄπλα³ τῆς στρατείας⁴ ἡμῶν οὐ σαρκικά,⁵ ἀλλὰ 4
 δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν⁶ ὀχυρωμάτων⁷ – λογισμοὺς⁸ 5
 καθαιρούντες⁹ καὶ πᾶν ὑψωμα¹⁰ ἐπαιρόμενον¹¹ κατὰ τῆς γνώσεως¹² τοῦ
 θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες¹³ πᾶν νόημα¹⁴ εἰς τὴν ὑπακοήν¹⁵ τοῦ χριστοῦ,
 καὶ ἐν ἐτοιμῷ¹⁶ ἔχοντες ἐκδικῆσαι¹⁷ πᾶσαν παρακοήν,¹⁸ ὅταν πληρωθῇ 6
 ὑμῶν ἡ ὑπακοή.¹⁵ Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ 7
 χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἅφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς
 χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ. Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν¹⁹ τι 8
 καυχῆσώμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν – ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς
 οἰκοδομήν,²⁰ καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν⁶ ὑμῶν – οὐκ αἰσχυνθήσομαι:²¹ ἵνα 9
 μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν²² ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.²³ Ὅτι, Αἰ μὲν 10
 ἐπιστολαί,²³ φησὶν, βαρεῖαι²⁴ καὶ ἰσχυραί:²⁵ ἡ δὲ παρουσία²⁶ τοῦ
 σώματος ἀσθενής,²⁷ καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.²⁸ Τοῦτο λογιζέσθω ὁ 11
 τοιοῦτος, ὅτι οἱοί²⁹ ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν²³ ἀπόντες,³⁰ τοιοῦτοι
 καὶ παρόντες³¹ τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν¹ ἐγκρίναι³² ἢ συγκρίναι³³ 12

¹ τολμάω, dare, endure. ² στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ³ ὄπλον, ου, τό, tool, implement. ⁴ στρατεία, ας, ἡ, campaign, warfare. ⁵ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁶ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ⁷ ὀχύρωμα, τος, τό, fortress, strong defense. ⁸ λογισμός, ου, ὁ, reasoning, reflection. ⁹ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁰ ὑψωμα, τος, τό, height, lofty thing. ¹¹ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹² γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹³ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ¹⁴ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁵ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹⁶ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁷ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ¹⁸ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ¹⁹ περισσός, excessive, abundant. ²⁰ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ²¹ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ²² ἐκφοβέω, frighten, terrify. ²³ ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ²⁴ βαρὺς, heavy, burdensome. ²⁵ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁶ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ²⁷ ἀσθενής, weak, infirm. ²⁸ ἐξουθενέω, despise, ignore. ²⁹ οἷος, such as, of what kind. ³⁰ ἀπείμι, go away, depart. ³¹ παρίμι, be present, have arrived. ³² ἐγκρίνω, class, classify. ³³ συγκρίνω, combine, compare.

ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων:¹ ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς

ἑαυτοὺς μετροῦντες,² καὶ συγκρίνοντες³ ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν.⁴

Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα⁵ καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον⁶ τοῦ 13

κανόνος⁷ οὗ ἐμέρισεν⁸ ἡμῖν ὁ θεός, μέτρου,⁶ ἐφικέσθαι⁹ ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14

Οὐ γὰρ ὥς μὴ ἐφικνούμενοι⁹ εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν¹⁰ ἑαυτούς: ἄχρι

γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν¹¹ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ: οὐκ εἰς τὰ 15

ἄμετρα⁵ καυχώμενοι, ἐν ἄλλοτρίοις¹² κόποις,¹³ ἐλπίδα δὲ ἔχοντες,

αὐξανομένης¹⁴ τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι¹⁵ κατὰ τὸν

κανόνα⁷ ἡμῶν εἰς περισσεΐαν,¹⁶ εἰς τὰ ὑπερέκεινα¹⁷ ὑμῶν 16

εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἄλλοτρίῳ¹² κανόνι⁷ εἰς τὰ ἔτοιμα¹⁸ καυχήσασθαι.

Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν,¹ 17

ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος,¹⁹ ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.¹

Ὁφελον²⁰ ἀνείχεσθέ²¹ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ:²² ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ²¹ μου. 11

Ζηλῶ²³ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ:²⁴ ἡρμოსάμην²⁵ γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ 2

παρθένον²⁶ ἄγνην²⁷ παραστήσαι τῷ χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μήπως²⁸ ὥς ὁ 3

ὄφις²⁹ Εὐὰν³⁰ ἐξηπάτησεν³¹ ἐν τῇ πανουργίᾳ³² αὐτοῦ, οὕτως φθαρῇ³³ τὰ

νόηματα³⁴ ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος³⁵ τῆς εἰς τὸν χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ 4

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² μετρέω, measure, estimate. ³ συγκρίνω, combine, compare. ⁴ συνίημι, understand, consider. ⁵ ἄμετρος, immeasurable, not measurable. ⁶ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁷ κανών, όνος, ό, rule, standard. ⁸ μερίζω, divide, part. ⁹ ἐφικνέομαι, reach, come to. ¹⁰ ὑπερεκτείνω, stretch out beyond, overextent. ¹¹ φθάνω, come before another, anticipate. ¹² ἄλλότριος, strange, foreign. ¹³ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ¹⁴ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁵ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁶ περισσεΐα, ας, ή, superfluity, surplus. ¹⁷ ὑπερέκεινα, beyond. ¹⁸ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁹ δόκιμος, tested, approved. ²⁰ ὄφελον, would that (used to express a fruitless wish) ²¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ²² ἀφροσύνη, ης, ή, foolishness, want of sense. ²³ ζηλόω, be zealous, am jealous. ²⁴ ζήλος, ου, ό, zeal, jealousy. ²⁵ ἀρμόζω, fit, join. ²⁶ παρθένος, ου, ή, virgin. ²⁷ ἄγνος, pure, holy. ²⁸ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ²⁹ ὄφις, εως, ό, snake, serpent. ³⁰ Εὐὰ, ας, ή, Eve. ³¹ ἐξαπατάω, seduce wholly, deceive. ³² πανουργία, ας, ή, cleverness, craftiness. Trickery. ³³ φθείρω, destroy, corrupt. ³⁴ νόημα, τος, τό, thought, mind. ³⁵ ἀπλότης, ητος, ή, singleness, hence simplicity.

ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα
 ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε,
 καλῶς ἠγνείχεσθε.¹ Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι² τῶν ὑπὲρ λίαν³ 5
 ἀποστόλων. Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης⁴ τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει·⁵ ἀλλ' ἐν 6
 παντὶ φανερωθέντες ἐν παῶν εἰς ὑμᾶς. Ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν 7
 ταπεινῶν⁶ ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε,⁷ ὅτι δωρεὰν⁸ τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον
 εὐηγγελισάμην ὑμῖν; Ἀλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα,⁹ λαβὼν ὀψώνιον¹⁰ 8
 πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν¹¹ πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς,² οὐ 9
 κατενάρκησα¹² οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά¹³ μου προσανεπλήρωσαν¹⁴ οἱ
 ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας·¹⁵ καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ¹⁶ ὑμῖν
 ἑμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. Ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ 10
 καύχησις¹⁷ αὕτη οὐ φραγήσεται¹⁸ εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν¹⁹ τῆς Ἀχαΐας.²⁰
 Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, 11
 ἵνα ἐκκόψω²¹ τὴν ἀφορμὴν²² τῶν θελόντων ἀφορμὴν,²² ἵνα ἐν ᾧ
 καυχῶνται, εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι 13
 ψευδαπόστολοι,²³ ἐργάται²⁴ δόλιοι,²⁵ μετασχηματιζόμενοι²⁶ εἰς
 ἀποστόλους χριστοῦ. Καὶ οὐ θαυμαστόν·²⁷ αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς 14
 μετασχηματίζεται²⁶ εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι 15

¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ² ὑστερέω, lack, need. ³ λίαν, greatly, very. ⁴ ἰδιώτης, ου, ὁ, unskilled or ungifted person, amateur. ⁵ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ⁶ ταπεινώ, humble, humiliate. ⁷ ὑψόω, lift up, exalt. ⁸ δωρεάν, without cost, without cause. ⁹ συλάω, rob, plunder. ¹⁰ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ¹¹ παρίμι, be present, have arrived. ¹² καταναρκάω, burden, encumber. ¹³ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁴ προσαναπληρώ, supply. ¹⁵ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁶ ἀβαρής, not burdensome. ¹⁷ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁸ φράσσω, stop, shut. ¹⁹ κλίμα, τος, τό, region, territory. ²⁰ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ²¹ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ²² ἀφορμή, ἡς, ἡ, occasion, opportunity. ²³ ψευδαπόστολος, ου, ὁ, false apostle. ²⁴ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ²⁵ δόλιος, deceitful, treacherous. ²⁶ μετασχηματίζω, transform, disguise. ²⁷ θαυμαστός, wonderful, marvelous.

αὐτοῦ μετασχηματίζονται¹ ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξη ἄφρονα² εἶναι: εἰ δὲ μήγε,³ καὶ⁴ ὡς ἄφρονα² 16
δέξασθέ με, ἵνα καὶ γὰρ μικρόν τι καυχῶμαι. Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ 17
κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ,⁵ ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει⁶ τῆς καυχήσεως.⁷
Ἐπεὶ⁸ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, καὶ γὰρ καυχῶμαι. Ἡδέως⁹ 18
γὰρ ἀνέχεσθε¹⁰ τῶν ἀφρόνων,² φρόνιμοι¹¹ ὄντες. Ἀνέχεσθε¹⁰ γάρ, εἴ τις 20
ὑμᾶς καταδουλοῖ,¹² εἴ τις κατεσθίει,¹³ εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,¹⁴
εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.¹⁵ Κατὰ ἀτιμίαν¹⁶ λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς 21
ἡσθενήσαμεν: ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ¹⁷ – ἐν ἀφροσύνῃ⁵ λέγω – τολμῶ¹⁷
καὶ γὰρ. Ἑβραῖοί¹⁸ εἰσιν; Κἀγώ. Ἰσραηλῖταί¹⁹ εἰσιν; Κἀγώ. Σπέρμα 22
Ἀβραάμ εἰσιν; Κἀγώ. Διάκονοι χριστοῦ εἰσιν; – παραφρονῶν²⁰ λαλῶ – 23
Ὑπὲρ ἐγώ. Ἐν κόποις²¹ περισσοτέρως,²² ἐν πληγαῖς²³ ὑπερβαλλόντως,²⁴
ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,²² ἐν θανάτοις πολλάκις,²⁵ ὑπὸ Ἰουδαίων 24
πεντάκις²⁶ τεσσαράκοντα²⁷ παρὰ μίαν ἔλαβον. Τρίς²⁸ ἐραβδίσθην,²⁹ 25
ἅπαξ³⁰ ἐλιθάσθην,³¹ τρίς²⁸ ἐναυάγησα,³² νυχθήμερον³³ ἐν τῷ βυθῷ³⁴
πεποίηκα: ὁδοιπορίαις³⁵ πολλάκις,²⁵ κινδύνους³⁶ ποταμῶν,³⁷ κινδύνους³⁶ 26

¹ μετασχηματίζω, transform, disguise. ² ἄφρων, foolish, senseless. ³ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁴ καὶ, and if, even if. ⁵ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ⁶ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁷ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ⁸ ἐπεὶ, when, since. ⁹ ἡδέως, sweetly, gladly. ¹⁰ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹¹ φρόνιμος, prudent, wise. ¹² καταδουλόω, enslave. ¹³ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁵ δέρω, beat, flay. ¹⁶ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ¹⁷ τολμᾶω, dare, endure. ¹⁸ Ἑβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ¹⁹ Ἰσραηλῖτης, ου, ὁ, Israelite. ²⁰ παραφρονέω, be beside oneself, be insane. ²¹ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ²² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ²³ πληγή, ἡς, ἡ, blow, wound. ²⁴ ὑπερβαλλόντως, above measure, much more. ²⁵ πολλάκις, often, many times. ²⁶ πεντάκις, five times. ²⁷ τεσσαράκοντα, forty, 40. ²⁸ τρίς, thrice, three times. ²⁹ ῥαβδίζω, beat with a rod, beat with rods. ³⁰ ἅπαξ, once, once for all. ³¹ λιθάζω, throw stones, stone. ³² ναυάγέω, suffer shipwreck, am shipwrecked. ³³ νυχθήμερον, ου, τό, day and a night, twenty-four hours. ³⁴ βυθός, ου, ὁ, sea, deep water. ³⁵ ὁδοιπορία, ας, ἡ, walking, journey. ³⁶ κίνδυνος, ου, ὁ, danger, peril. ³⁷ ποταμός, ου, ὁ, river, stream.

ληστών,¹ κινδύνους² ἐκ γένους,³ κινδύνους² ἐξ ἐθνῶν, κινδύνους² ἐν πόλει,
κινδύνους² ἐν ἐρημίᾳ,⁴ κινδύνους² ἐν θαλάσῃ, κινδύνους² ἐν
ψευδαδέλφοις:⁵ ἐν κόπῳ⁶ καὶ μόχθῳ,⁷ ἐν ἀγρυπνίαις⁸ πολλάκις,⁹ ἐν λιμῷ 27
καὶ δίψει,¹¹ ἐν νηστείαις¹² πολλάκις,⁹ ἐν ψυχῇ¹³ καὶ γυμνότητι.¹⁴ Χωρὶς 28
τῶν παρεκτός,¹⁵ ἢ ἐπισύστασις¹⁶ μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα¹⁷ πασῶν
τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται,¹⁸ καὶ 29
οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;¹⁹ Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας²⁰ μου 30
καυχῆσομαι. Ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν 31
εὐλογητὸς²¹ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.²² Ἐν Δαμασκῷ²³ ὁ 32
ἐθνάρχης²⁴ Ἀρέτα²⁵ τοῦ βασιλέως ἐφρούρει²⁶ τὴν Δαμασκηνῶν²⁷ πόλιν,
πιᾶσαι²⁸ με θέλων: καὶ διὰ θυρίδος²⁹ ἐν σαργάνῃ³⁰ ἐχαλάσθην³¹ διὰ τοῦ 33
τείχους³² καὶ ἐξέφυγον³³ τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Καυχᾶσθαι δὲ³⁴ οὐ συμφέρει³⁵ μοι: ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίαν³⁶ καὶ 12
ἀποκαλύψεις³⁷ κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν 2
δεκατεσσάρων³⁸ – εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα: εἴτε ἐκτός³⁹ τοῦ σώματος
οὐκ οἶδα: ὁ θεὸς οἶδεν – ἀρπαγέντα⁴⁰ τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3

¹ ληστής, οὐ, ὁ, robber, brigand. ² κίνδυνος, οὐ, ὁ, danger, peril. ³ γένος, οὐς, τό, race, kind. ⁴ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ⁵ ψευδάδελφος, οὐ, ὁ, false brother. ⁶ κόπος, οὐ, ὁ, labor, trouble. ⁷ μόχθος, οὐ, ὁ, toil, hardship. ⁸ ἀγρυπνία, ας, ἡ, sleeplessness, watching. ⁹ πολλάκις, often, many times. ¹⁰ λιμός, οὐ, ὁ, hunger, famine. ¹¹ δίψος, οὐς, τό, thirst. ¹² νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹³ ψυχός, οὐς, τό, cold. ¹⁴ γυμνότης, ητος, ἡ, nakedness, exposure. ¹⁵ παρεκτός, except for, apart from. ¹⁶ ἐπισύστασις, εως, ἡ, gathering, concourse. ¹⁷ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ¹⁸ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁹ πυρῶ, burn, am purified by fire. ²⁰ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²¹ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ²² ψεύδομαι, lie. ²³ Δαμασκός, οὐ, ὁ, Damascus. ²⁴ ἐθνάρχης, οὐ, ὁ, ethnarch (provincial governor). ²⁵ Ἀρέτας, α, ὁ, Aretas. ²⁶ φρουρέω, guard, protect. ²⁷ Δαμασκηνός, from Damascus, inhabitant of Damascus. ²⁸ πιᾶζω, take, lay hold of. ²⁹ θυρίς, ἰδος, ἡ, window, windowsill. ³⁰ σαργάνη, ης, ἡ, basket. ³¹ χαλάω, slacken, let down. ³² τεῖχος, οὐς, τό, wall. ³³ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ³⁴ δὲ, also, indeed. ³⁵ συμφέρω, bring together, it is profitable. ³⁶ ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ³⁷ ἀποκαλύψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ³⁸ δεκατέσσαρες, fourteen, 14. ³⁹ ἐκτός, aside from, besides. ⁴⁰ ἀρπάζω, seize, snatch.

Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον – εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς¹ τοῦ
 σώματος, οὐκ οἶδα: ὁ θεὸς οἶδεν – ὅτι ἡρπάγη² εἰς τὸν παράδεισον,³ καὶ 4
 ἤκουσεν ἄρρητα⁴ ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ 5
 τοιούτου καυχήσομαι: ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς
 ἀσθενείαις⁵ μου: ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων:⁶ 6
 ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ: φείδομαι⁷ δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσσεται ὑπὲρ ὃ βλέπει
 με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ⁸ τῶν ἀποκαλύψεων⁹ ἵνα μὴ 7
 ὑπεραίρωμαι,¹⁰ ἐδόθη μοι σκόλοψ¹¹ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατᾶν, ἵνα με
 κολαφίζῃ,¹² ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.¹⁰ Ὑπὲρ τούτου τρίς¹³ τὸν κύριον 8
 παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ¹⁴ ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἰρηκέν μοι, Ἀρκεῖ¹⁵ σοι ἡ 9
 χάρις μου: ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ⁵ τελειοῦται.¹⁶ Ἡδιστα¹⁷ οὖν
 μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις⁵ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ¹⁸ ἐπ' ἐμὲ
 ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ¹⁹ ἐν ἀσθενείαις,⁵ ἐν ὕβρεσιν,²⁰ ἐν 10
 ἀνάγκαις,²¹ ἐν διωγμοῖς,²² ἐν στενοχωρίαις,²³ ὑπὲρ χριστοῦ: ὅταν γὰρ
 ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

¹ ἐκτός, aside from, besides. ² ἡρπάζω, seize, snatch. ³ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ⁴ ἄρρητος, inexpressible, unspeakable. ⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁶ ἄφρων, foolish, senseless. ⁷ φείδομαι, spare, abstain. ⁸ ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ⁹ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ¹⁰ ὑπεραίρω, raise beyond, uplift. ¹¹ σκόλοψ, οπος, ὁ, thorn, splinter. ¹² κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly. ¹³ τρίς, thrice, three times. ¹⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁵ ἀρκέω, assist, suffice. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ ἡδιστα, most gladly, pleasantly. ¹⁸ ἐπισκηνώω, dwell, set up a tent upon. ¹⁹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁰ ὕβρις, εως, ἡ, damage, insult. ²¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²² διωγμός, οὔ, ὁ, persecution. ²³ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress.

Γέγονα ἄφρων¹ καυχώμενος: ὑμεῖς με ἠναγκάσατε·² ἐγὼ γὰρ ὥφειλον ὑφ' 11

ὑμῶν συνίστασθαι·³ οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα⁴ τῶν ὑπὲρ λίαν⁵ ἀποστόλων,

εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι. Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη⁶ ἐν ὑμῖν 12

ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασιν⁷ καὶ δυνάμεσιν. Τί γάρ ἐστιν 13

ὃ ἡττήθητε⁸ ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ

κατενάρκησα⁹ ὑμῶν; Χάρισασθέ¹⁰ μοι τὴν ἀδικίαν¹¹ ταύτην.

Ἰδοὺ, τρίτον ἐτοίμως¹² ἔχω ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω⁹ ὑμῶν: 14

οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς: οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς

γονεῦσιν¹³ θησαυρίζειν,¹⁴ ἀλλ' οἱ γονεῖς¹³ τοῖς τέκνοις. Ἐγὼ δὲ ἡδιστα¹⁵ 15

δαπανήσω¹⁶ καὶ ἐκδαπανηθήσομαι¹⁷ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ

περισσοτέρως¹⁸ ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἥττον¹⁹ ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ 16

κατεβάρησα²⁰ ὑμᾶς: ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος,²¹ δόλῳ²² ὑμᾶς ἔλαβον. 17

Μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα²³ ὑμᾶς; 18

Παρεκάλεσα Τίτον,²⁴ καὶ συναπέστειλα²⁵ τὸν ἀδελφόν: μήτι²⁶

ἐπλεονέκτησεν²³ ὑμᾶς Τίτος;²⁴ Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν;

Οὐ τοῖς αὐτοῖς ἵχνεσιν;²⁷

¹ ἄφρων, foolish, senseless. ² ἀναγκάζω, force, compel. ³ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁴ ὑστέρειν, lack, need. ⁵ λίαν, greatly, very. ⁶ κατειργάζομαι, work out, produce. ⁷ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁸ ἡττάομαι, be overcome or defeated, am defeated. ⁹ καταναρκάω, burden, encumber. ¹⁰ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹¹ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹² ἐτοίμως, readily. ¹³ γονεὺς, έως, ό, parent. ¹⁴ θησαυρίζω, lay up, store up. ¹⁵ ἡδιστα, most gladly, pleasantly. ¹⁶ δαπανάω, spend, spend freely. ¹⁷ ἐκδαπανάω, spend completely. ¹⁸ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁹ ἥττων, lesser, inferior. ²⁰ καταβαρέω, burden, weigh down. ²¹ πανοῦργος, clever, crafty. ²² δόλος, ου, ό, guile, deceit. ²³ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ²⁴ Τίτος, ου, ό, Titus. ²⁵ συναποστέλλω, send with, send together with. ²⁶ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ²⁷ ἵχνος, ους, τό, track, footprint.

Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα;¹ Κατενώπιον² τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ 19

λαλοῦμεν: τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.³ 20

Φοβοῦμαι γάρ, μήπως⁴ ἔλθων οὐχ οἷους⁵ θέλω εὐρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ εὐρεθῶ

ὑμῖν οἷον⁶ οὐ θέλετε: μήπως⁴ ἔρεις,⁶ ζήλοι,⁷ θυμοί,⁸ ἐριθείαι,⁹

καταλαλιάι,¹⁰ ψιθυρισμοί,¹¹ φυσιώσεις,¹² ἀκαταστασίαι:¹³ μὴ πάλιν 21

ἐλθόντα με ταπεινώσει¹⁴ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω¹⁵ πολλοὺς

τῶν προημαρτηκότων,¹⁶ καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ¹⁷ καὶ

πορνείᾳ¹⁸ καὶ ἀσελγείᾳ¹⁹ ἧ ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν 13

σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. Προείρηκα²⁰ καὶ προλέγω,²⁰ ὥς παρῶν²¹ τὸ 2

δεύτερον, καὶ ἀπὸν²² νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσιν¹⁶ καὶ τοῖς

λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι:²³ ἐπεὶ²⁴ δοκιμὴν²⁵ 3

ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ

δυνατεῖ²⁶ ἐν ὑμῖν: καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας,²⁷ ἀλλὰ ζῇ ἐκ 4

δυνάμεως θεοῦ. Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα

σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ 5

πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε.²⁸ Ἡ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, ὅτι Ἰησοῦς

¹ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ² κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ³ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ⁴ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁵ οἷος, such as, of what kind. ⁶ ἔρις, ἰδος, ἡ, strife, contention. ⁷ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁸ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ⁹ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ¹⁰ καταλαλιά, ας, ἡ, evil speech, slander. ¹¹ ψιθυρισμός, οῦ, ὁ, gossiping, secret slandering. ¹² φυσιώσις, εως, ἡ, puffing up, arrogance. ¹³ ἀκαταστασία, ας, ἡ, disturbance, disorder. ¹⁴ ταπεινῶ, humble, humiliate. ¹⁵ πενθέω, mourn, lament. ¹⁶ προημαρτάνω, sin beforehand, sin previously. ¹⁷ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ¹⁸ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ¹⁹ ἀσελγία, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ²⁰ προλέγω, say beforehand, forewarn. ²¹ παρίμι, be present, have arrived. ²² ἀπείμι, go away, depart. ²³ φείδομαι, spare, abstain. ²⁴ ἐπεὶ, when, since. ²⁵ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ²⁶ δυνατέω, be able, be powerful. ²⁷ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁸ δοκιμάζω, prove, approve.

χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν· Εἰ μήτι¹ ἀδόκιμοί² ἐστε. Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε 6
 ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.² Εὐχομαι³ δὲ πρὸς τὸν θεόν, μὴ ποιῆσαι 7
 ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι⁴ φανώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ
 καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι² ὦμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ 8
 τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς 9
 ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα,³ τὴν ὑμῶν
 κατάρτισιν.⁵ Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν⁶ γράφω, ἵνα παρὼν⁷ μὴ ἀποτόμῳ⁸ 10
 χρήσωμαι,⁹ κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομήν,¹⁰
 καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.¹¹

Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε· καταρτίζεσθε,¹² παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ 11
 φρονεῖτε,¹³ εἰρηνεύετε·¹⁴ καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ'
 ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.¹⁵ 12

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. 13

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία 14
 τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ² ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ³ εὐχομαι, pray, wish. ⁴ δόκιμος, tested, approved.
⁵ κατάρτισις, εὖ, ἢ, being made complete, perfecting. ⁶ ἀπείμι, go away, depart. ⁷ παρείμι, be present, have arrived. ⁸ ἀποτόμῳ, severely, rigorously.
⁹ χρᾶμαι, use, make use of. ¹⁰ οἰκοδομή, ἡ, ἢ, building, edification. ¹¹ καθαίρεισις, εὖ, ἢ, tearing down, destruction. ¹² καταρτίζω, mend, fit. ¹³
 φρονέω, think, judge. ¹⁴ εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹⁵ φιλήμα, τος, τό, kiss. ¹⁶ κοινωνία, ας, ἢ, fellowship, contribution.